

oudheidkundige vereniging
'oud vorden'
te vorden

'VORDENSE KRONYCK'

Uitgave van de oudheidkundige vereniging 'Oud Vorden',
opgericht 30 maart 1981.

18e jaargang, no. 2, december 2000

Oplage 300 exemplaren

ISSN: 1383-049X

Secretariaat:

Mw. F. van Druten-Vrieze, Ruurloseweg 61, 7251 LB Vorden, tel. 0575-55 22 60.

Bankrelatie:

Bondsspaarbank, rek. nr. 92.31.08.394, t.n.v. Vereniging 'Oud Vorden'

INHOUDSOPGAVE

	pag.
Van de Redactie	3
Van de Voorzitter	4
Ramen en Vensters in Boerderijen rondom Vorden	11
'Ode aan Vorden' een Gedicht van Sara Keg-Thate	16
Nogmaals, de Lederfabriek op de Nieuwstad te Vorden	18
Nogmaals, Villa Sara	19
De Bibliotheek in Vierakker/Wichmond	20
De Hackfortsche Korenwindmolen	22
Het Verzamelbeleid van de Vereniging	26

REDACTIE VORDENSE KRONYCK

G. Koop
H.W. Rossel
H.G. Wullink

VAN DE REDACTIE

U zult wel verbaasd zijn dat er op dit tijdstip van het jaar een Vordensche Kronyck in uw bus was gestopt. December was immers altijd de maand waarin er door onze oudheidkundige vereniging, met name de afgelopen jaren, een Midwinterpraot werd uitgegeven.

De reden voor deze kleine revolutie is dat er de laatste jaren veel is veranderd in de wereld van het gedrukte woord. De nieuwe tijd bracht nieuwe tekstverwerkings- en druktechnieken met zich mee en daaraan hebben wij al in een vroeg stadium ons publicatiebeleid aangepast. Als gevolg daarvan ging de Midwinterpraot steeds meer lijken op – en had zeker het kwaliteitsniveau bereikt van – onze Kronyck, terwijl de Kronyck door een aan de moderne tijd aangepast, vereenvoudigd en wat voordeliger drukproces, steeds meer op de Midwinterpraot was gaan lijken. Logisch was dus dat we er op een gegeven moment een eenvormige publicatie van zouden maken. En dat moment is nu dus aangebroken. We hopen dat deze tweede publicatie in 2000 van onze oudheidkundige vereniging, die nu dus ook Vordense Kronyck is gaan heten, weer uw waardering zal kunnen wegdragen.

Wij wensen u veel leesplezier, een fijne kerst, een even goede jaarwisseling en het allerbeste voor het nieuwe jaar 2001 en hopen elkaar in dat nieuwe jaar weer in goede gezondheid te treffen.

HET BESTUUR IN 2000

Het bestuur van de Oudheidkundige Vereniging 'Oud Vorden' was in 2000 als volgt samengesteld:

Voorzitter	H.G. Wullink
Secretaresse	Mw. F. van Druten-Vrieze
Penningmeester	J.M. Ilbrink
Leden	C. Bosch
	G. Koop
	H.J. Reindsen
	H.W. Rossel

VAN DE VOORZITTER

Verenigingsnieuws

H.G. Wullink

Ze had al eens eerder, toen de vereniging nog maar pas was opgericht, een avond voor ons verzorgd: mevrouw E.J. van Leuvensteijn-Breukink, uit Bronkhorst. Ze was, zoals iedereen, wel wat ouder geworden, maar haar voordracht had ook nu nog niets aan originaliteit ingeboet. Veel wist ze op 21 september 1999 in zaal Bakker over 'haar' Bronkhorst, waar ze vele jaren de scepter zwaaide in de Gouden Leeuw, te vertellen. Deze hernieuwde, voor velen ook de eerste, kennismaking met mevrouw Leuvensteijn bezorgde de leden een aangename avond.

Die avond was tevens een goede voorbereiding op de wandeling door Bronkhorst op 16 oktober 1999. In de kapel, die de leden het eerst bezochten, werd door ons bestuurslid Carlo Bosch de geschiedenis van de kapel in 't kort belicht. Hij deed dat op zo'n uitstekende wijze dat een hartelijk applaus hem ten deel viel.

Bij de verdere kennismaking met Bronkhorst misten de leden een goede gids. Het bestuur was er helaas niet in geslaagd deze te vinden. Achteraf bleek dat de eigenaar van het Dickens museum dat heel graag had willen doen. Een volgende keer beter zullen we maar zeggen. Met een kopje koffie bij cafe de Engel werd deze middag besloten. Rest nog te vermelden dat ieder met eigen vervoer dit reisje maakte.

De meeste mensen hebben wel iets met kerken. Vaak vormen ze het middelpunt van de dorpsgemeenschap. Hoevelen zijn er niet blij als ze na terugkeer van vakantie 'hun' kerktoren maar weer zien. Daarom waren er ook velen naar de Herberg gekomen op 24 november 1999. Drs. Z.G.M. Kolks uit Delden verzorgde daar voor onze vereniging een dia-lezing met als titel 'Middelleeuwse kerken in de Achterhoek'.

De heer Kolks heeft enorm veel kennis van kerkenbouw. Voor de aanwezigen van Oud-Vorden ging de spreker te diep op bouw-technische zaken in, met veel herhalingen. De leden kregen te weinig kerken in hun totaliteit te zien. Dat gaf aan het eind van de avond bij veel leden een wat onbevredigend gevoel. Maar ja, zo gaat dat met ieder winterprogramma: niet elk schot is een eendvogel!

Bereide mensen hebben veel te verhalen. Als ze dan op hun reizen ook nog een flink aantal dia's maken, kun je er een zaal vol mensen een leuke avond mee bezorgen. Dia's had Jan Bloemendaal, nu woonachtig in Bredevoort en lid van onze vereniging, op zijn fietstochten heel veel gemaakt. Als gast op de nieuwjaarsvisite op 6 januari 2000, in het Pantoffeltje, heeft hij er een groot aantal vertoond. Voorzien van een leuk verhaal natuurlijk. Mede door de aangeboden eet- en drinkwaren werd het voor de leden dan ook een welbestede avond.

Dank aan de 'bakkers' van de versnaperingen te weten de families Bosch en Reindsen. Mede daardoor konden de kosten van deze avond binnen de perken blijven.

Het was voor de aanwezigen op 21 februari 2000 in zaal de Herberg wel even wennen. De op de convocatie vermelde spreker liet het op het laatste moment afweten. Zijn te houden lezing over molens ging dus mooi de mist in. Gelukkig had onze nijvere secretaresse, Fenny van Druten, voor een goed alternatief gezorgd, zij het met moeite.

De heer Dinkla uit Doetinchem was, ondanks de korte termijn, bereid deze avond te verzorgen. En dat deed hij met veel enthousiasme en deskundigheid. Als lid van de gemeentelijke monumentencommissie in Doetinchem krijgt hij geregeld met de monumenten in die plaats te maken en daar ging zijn lezing dan ook over. Zowel zijn voordracht als zijn dia's waren goed verzorgd en zo kon de vereniging toch nog op een geslaagde avond terugzien.

Zoals gebruikelijk werd op de laatste avond van het winterseizoen begonnen met de jaarvergadering in zaal de Herberg, op 27 maart 2000. De heren R. Ilbrink en G. Koop werden daarbij weer voor een termijn van drie jaar in het bestuur herkozen. In een goed half uur werd de agenda afgewerkt en kon het woord gegeven worden aan de heer J. Berends uit Doetinchem. De heer Berends had ons al eens eerder een prachtige avond bezorgd met zijn lezing over kasteel de Slangenburg. Ditmaal ging het over de 'Wasserburgen in Munsterland'.

Zijn grote passie voor kastelen kwam bij deze dia-lezing wel tot uiting. Op onnavolgbare wijze vertelde hij over de getoonde kastelen zoveel wetenswaardigs dat het haast niet bij te houden was. Daarom behoren zijn lezingen tot het beste wat er op dit gebied gebracht wordt. Een waardige afsluiting van het winterseizoen. Een seizoen dat qua belangstelling van de leden zonder meer uitstekend kan worden genoemd.

Ander nieuws uit onze vereniging

Naast de condoleance- en felicitatiebezoeken binnen onze vereniging, was het dagelijks bestuur aanwezig bij de overdracht van de Hackforter molen aan de opgerichte Molen-stichting. Tevens gaf ze blijk van haar belangstelling op het feest ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de oudheidkundige vereniging De Graafschap, in Ruurlo.

In de gemeentelijke Monumentencommissie wilde de heer van Beek zijn werk beëindigen. Op voordracht van het bestuur benoemden Burgemeester en Wethouders de heer B. Bekman, Horsterkamp 11, in zijn plaats. Naast laatstgenoemde hebben ook de heren B. Rondeel en H. Vaags zitting in deze commissie. Vanaf deze plaats hartelijk dank aan de heer van Beek voor het werk dat hij in genoemde commissie heeft verricht.

Op 29 maart 1999 werd er door onze vereniging meegewerkt aan een radio-uitzending van Achterhoek FM. In een één uur-durend programma werden er in gesprekken van de voorzitter met mv. R. Poesse en de heer D. Borgman diverse onderwerpen behandeld. Over de inhoud van het programma kon men tevreden zijn. Echter niet over de luisterdichtheid, want deze was minimaal. Geen enkele van de medewerkers uit onze vereniging kreeg ook maar een reactie op de uitzending. Door Achterhoek FM is de vereniging nog wel gevraagd ook aan een volgende uitzending mee te werken. Het bestuur heeft echter besloten voorlopig niet meer aan dit programma mee te werken.

Omdat er steeds meer boeken en dergelijke in onze bibliotheek-kasten komen, is een wat professionelere wijze van verzamelen en documenteren nodig. Door de heren C. Bosch en H. Rossel is daarvoor een lijst samengesteld van artikelen die in ons archief passen, zodat de beheerders weten wat ze wel en niet kunnen accepteren als schenkingen aan onze vereniging.

In het kader van het bovenstaande hebben twee van onze leden te weten C. Bosch en H. Regelink een cursus archiefbeheer gevolgd. De cursus werd gegeven door het Gelders Oudheidkundig Contact, in Zutphen.

Deze twee leden zijn nu bezig het geheel te ordenen en in kaart te brengen.

Ook in het kader van deze cursus heeft C. Bosch een index samengesteld van de artikelen die van 1981 t/m 2000 in De Vordensche Kronyck zijn verschenen. Een klus waar veel tijd in ging zitten en waarvoor we hem hartelijk danken.

Van Terebinth, een vereniging die zich bezighoudt met herstel van zorg rond dood en rustplaats, kwam een verzoek binnen om gegevens over de plaatselijke begraafplaatsen ten behoeve van een fietsroute.

De heer J. van den Broek heeft toen met de hulp van de heren B. Lichtenberg en W.B.A.J. Olthuis, beheerders van respectievelijk de R.K. begraafplaats te Kranenburg en de Algemene Begraafplaats in Vorden, de nodige inlichtingen over de monumentale graven en verdere bijzonderheden verstrekt.

Ook in Vorden wordt vrij veel naar Radio Gelderland geluisterd. Veel van die luisteraars missen echter een uitzending gewijd aan ons Achterhoekse 'plat'. Tot nu toe hadden pogingen om tot zo'n uitzending te komen geen succes. Evenals andere verenigingen heeft ook Oud-Vorden middels een handtekeningen-actie geprobeerd hierin verandering te brengen. Een brief, voorzien van 66 handtekeningen, werd naar radio Gelderland gestuurd. Enig succes werd daarbij wel geboekt, want vanaf medio-september is er weer een speciaal Achterhoekse programma op zaterdagmorgen. In hoeverre het 'plat' daar een plaats krijgt, is nog afwachten.

Onder goede weersomstandigheden vond zaterdag 9 september 2000 de jaarlijkse monumentendag plaats. De te bezichtigen objecten waren: Ned. Herv.

Kerk., Hackfortermolen, De Wiersse, 't Medler, de R.K. Sint Anthonius van Padua Kerk op de Kraneburg en Kasteel/gemeentehuis Vorden. Voor toezicht bij 't Medler en De Wiersse zorgde onze vereniging in de personen van de heren G. Eskes, G. Gille, W. Wahl en H.G. Wullink.

Om een dergelijk gebeuren goed te laten verlopen, schijnt moeilijk te zijn. In de landelijke monumentenkrant en op internet was onder andere vermeld dat Huize 't Medler te bezichtigen was en ook de tuinen van de Wiersse. Dit was echter niet het geval. Zowel 't Medler als de Wiersse konden alleen vanaf het gesloten hek bezichtigd worden en de tuinen waren ook niet opengesteld. In de toekomst zal beter overleg nodig zijn tussen de landelijke en plaatselijke organisatie. Deze laatste bestond ook dit jaar uit de heren G. Koop en H. Reindsen, namens onze vereniging en de heer R. Kater, namens de gemeente. Alle drie heren hartelijk dank voor het toch wel vele werk aan dit gebeuren besteed.

Op 15, 16 en 17 september nam onze vereniging weer deel aan de jaarlijkse Floralia-bloemententoonstelling. Het thema voor dit jaar was 'Feest'. Zo goed als mogelijk was, hadden onze standbouwers Fenny en Joop van Druten hierop ingehaakt bij de aankleding van de stand. De gebruikelijke prijsvraag had ook betrekking op 'Feest'. Ongeveer 125 bezoekers namen aan de prijsvraag deel. De drie prijswinnaars waren:

Mv. G. Dijkerman, De Doeschot 8	f. 25,-
Mv. A. Menkveld, Het Jebbink 61	f. 15,-
Dhr. A. Knoef, Margrietlaan 4	f. 10,-

Of er volgend jaar nog weer een Floralia-tentoonstelling zal worden gehouden, staat nog te bezien. Schijnbaar zijn er te weinig jonge mensen met enige belangstelling voor dit gebeuren. En de ouderen in het bestuur willen wel eens afgelost worden.

Degenen die toezicht hielden in de stand te weten Fenny van Druten, J. van Druten, H. Reindsen, G. Koop, J. Kettelerij, R. Ilbrink, G. Gille en H.G. Wullink vanaf deze plaats hartelijk dank.

Schenkeningen

Voor de archiefkast in de bibliotheek werden de volgende artikelen ter beschikking van de vereniging gesteld:

Het laatste nummer van Het Vliegend Blad, orgaan van de Herstellingsoord-vereniging 1835-1905 voor vervoerspersoneel, plus twee foto's van de Decanië, beschikbaar gesteld door H. Groot Jebbink-Luimes, 't Hoge 57.

Almanak (1937) op christelijke grondslag, geschenk van G.W. Wahl, de Boonk 51.

Gedenkboek 75 jaar Medlerfeest, Commissie Medlerfeest.

Een vijftal platen van het Vordens Mannenkoor, ontvangen via dhr. J. Kettelerij, 't Hoge.

Van dhr. H. Haverkamp, Komvonderlaan 3, ontvangen:

- 1 Ex. Statuten Paardefonds
- 1 Rekening S. Philips, voor Haverkamp
- 1 Verkoopakte kerkbanken (1910)
- 5 Rekeningen van veearts Thien (1902)
- 1 Krant, Zutphens Dagblad 1919

Nieuws van ons ledenbestand

De volgende leden zijn ons in het afgelopen jaar ontvallen:

- Willem Albertus Aartsen, Almenseweg 3, 21 januari 2000
- Wilhelmina Rouwenhorst, Stadionlaan 39, Utrecht, 28 februari 2000
- Johanna Gerhardina Klein Hekkelder-Hassink, Raadhuisstraat 14, 9 maart 2000
- Everdina Johanna Frederika Zweverink-Eskes, De Delle 61, 24 maart 2000
- Antoon Gerhard Schurink, Burgemeester Galleestraat 22, 27 april 2000
- Willy Elbrink-Visser, Het Jebbink 9a, 15 mei 2000
- Gerry Wullink-Lebbink, Dorpsstraat 2, 20 mei 2000
- Willem Jan Denkers, Het Wiemelink 73, 28 juni 2000
- Reinoud Cornelis Krooshof, Prins Clauslaan 12, 1 september 2000
- Susanna Wilhelmina van den Berg van Saparoea-De Joncheere, De Decanije 25, 2 september 2000

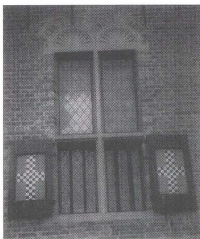
(Lijst bijgewerkt tot en met 1 november 2000).

Als lid bedankten:

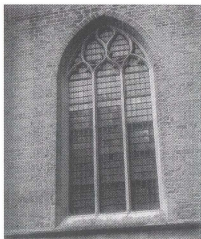
- Dhr. D. Arkeveld, Brinkerhof 87, 7251 WX Vorden
- Mw. J. Bannink-Middeldorp, Nieuwstad 51, 7251 AG Vorden
- Mw. H. Bloemendaal-Golstein, 't Hoge 38, 7251 XX Vorden
- Mw. D. van Heerde-Wassink, Molenweg 9, 7251 EG Vorden
- Mw. G.H. Hogenhout-van Heeckeren, Ruurloseweg 26, 7251 LK Vorden
- Dhr. en Mw. H. Jansen, Ruurloseweg 30, 7251 LK Vorden
- Dhr. D. Krol, Mispelkampdijk 38, 7251 DC Vorden
- Dhr. en Mw. G. de Niet, Burgemeester Galleestraat 8, 7251 WX Vorden
- Dhr. en Mw. M.G. Spiegelenberg, Zutphenseweg 5a, 7251 JP Vorden
- Mw. A. de Roos, Burg. Galleestraat 41, 7251 EA Vorden
- Dhr. en Mw. J. van Wijk, 't Jebbink 67, 7251 BK Vorden
- Mw. H.C. van der Borch-van Lennep, 's Gravenhof 18, 7201 DN Zutphen
- Dhr. en Mw. J.W.de Gruijter, Julianalaan 4, 7251 EN Vorden

Aan het ledenbestand konden worden toegevoegd:

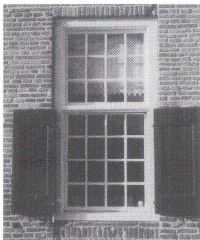
Mw. A. Agelink, Kunstenaarshoeve 241, 7326 WD Apeldoorn
Dhr. J.W. Albers, Mauvestraat 11, 6813 JJ Arnhem
Mw. E. van de Berg, de Banenkamp 2, 7251 LV Vorden
Mw. A. Boerman-Versteeg, Nieuweweg 4, 7231 AX Warnsveld
Mw. G. Brummelman, Insulindelaan 27, 7251 EJ Vorden
Mw. E. Buunk, Obrechtstraat 223, 8031 AR Zwolle
Dhr. en Mw. G.J. Groot Roessink, Hengeloseweg 9, 7251 PA Vorden
Dhr. en Mw. G. Harmsen, Lindeseweg 7, 7251 NG Vorden
Mw. W. Kamphuis, Dorpsstraat 20, 7251 BB Vorden
Mw. S.J. Keg, Emmalaan 13, 7204 AT Zutphen
Dhr. en F. Lotterman, Oude Zutphenseweg 2, 7251 JP Vorden
Dhr. en Mw. J. Memelink, Almenseweg 15, 7251 HM Vorden
Dhr. en Mw. G.H. Meijer, Hoetinkhof 261, 7251 WN Vorden
Mw. A. Norde-Oortgiesen, Burg. Galleestraat 10, 7251 EB Vorden
Dhr. en Mw. A.J. Olthaar, Staringstraat 14, 7251 AL Vorden
Mw. A.C. Ottens en Dhr. T. Kugel, Beatrixlaan 7, 7251 AM Vorden
Mw. C. van Reeuwijk, de Doeschot 13, 7251 VH Vorden
Dhr. en Mw. A. Steensma, de Decanije 15, 7251 CG Vorden
Dhr. en Mw. J. Teubner, de Decanije 24, 7251 CH Vorden
Dhr. G.H. Sterringa, Schoolstraat 9, 7251 XR Vorden
Mw. A. de Vries, Hoetinkhof 51, 7251 WL Vorden
Dhr. en Mw. J. Wesselink, Zutphenseweg 34, 7251 DK Vorden

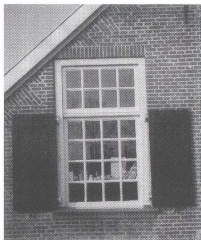
*Afbeelding 1.
Glas-in-lood raam in Kasteel Vorden. In de
hulken 't familiewapen.*

*Afbeelding 2.
Glas-in-lood raam in de Dorpskerk.*

*Afbeelding 3.
Boerderij-herberg "de Wienstjesvoort".
Ruitverhouding breedte : hoogte = 1 : 1,25.*

*Afbeelding 4.
Boerderij "de Timmerman" in Delden.
Ruitverhouding breedte : hoogte = 1 : 1,1.*

RAMEN EN VENSTERS IN BOERDERIJEN RONDON VORDEN

J. van den Broek

Inleiding

Het woord 'raam' duidt op een raamwerk van latten of regels en wordt gebruikt voor de beweegbare of vaste delen die in een (raam-)kozijn zijn aangebracht.

Voor raamopeningen wordt ook het woord 'vensters' gebruikt (denk aan het woord 'vensterglas'), maar in onze omgeving worden er als regel de luiken mee bedoeld.

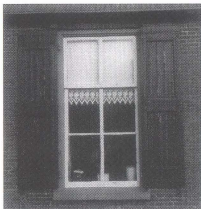
'Ruiten' is de aanduiding voor het glas dat in het raam wordt geplaatst. In heel oude tijden werden daarvoor varkensblazen gebruikt, maar daarvan zijn geen voorbeelden bewaard gebleven. Later werd glas toegepast en in de Gouden Eeuw kwam dat meer en meer in gebruik. Oorspronkelijk was het geblazen glas in de vorm van bollen of cylinders, die werden uitgevlakt. Op die manier konden alleen kleine ruiten worden vervaardigd, die dan in loden roeden werden gevat; het zogenaamde glas-in-lood. Voorbeelden hiervan zijn nog te zien in kasteel Vorden en in de Dorpskerk (zie afbeeldingen 1 en 2). In boerderijen tref je dat niet meer aan, hier in de buurt.

Omgeving Vorden

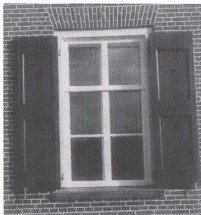
Toen het mogelijk werd wat grotere ruiten te maken, onder andere door het zogenaamde 'trekken' van glas, kwamen die meer algemeen in gebruik. De oudste voorbeelden hiervan dateren in onze omgeving uit de achttiende eeuw. De ramen, die bestonden uit een onderraam en een bovenraam, werden ingedeeld in een aantal ruiten, de onderramen werden schuivend gemaakt en de bovenramen vast. Het aantal ruiten in de breedte was bijvoorbeeld vier of vijf, en in de hoogte voor het onderraam vier en voor het bovenraam twee of drie. Maar ook andere verdelingen kwamen voor. De verhouding van de breedte tot de hoogte van de ruiten varieerde van 1:1 tot 1:6 (is de zogenaamde 'gulden snede'). Een verhouding van 1:1,2 komt veel voor en geeft een fraai beeld (zie afbeeldingen 3 en 4).

In de negentiende eeuw konden nog grotere ruiten worden vervaardigd en kwamen de zogenaamde 'zes-ruiters' in gebruik; onder een schuifraam met vier ruiten, en daarboven een vast raam met twee ruiten. De verhouding van breedte tot hoogte varieerde ook hier meestal van 1:1 tot 1:6 (zie afbeeldingen 5 en 6). Een verhouding 1:1,4 is bij dit raamtype heel gebruikelijk.

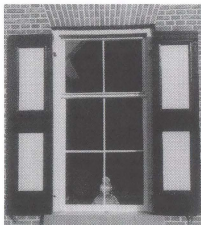
Ramen zijn ook aan mode onderhevig en in de vorige eeuw zijn een aantal zes-ruiters weer vervangen door ramen met kleinere ruitjes. Daar beide typen ook oorspronkelijk al door elkaar gebruikt werden, is uit de roede-indeling als regel

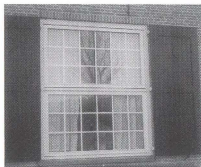
Afbeelding 5.
Boerderij "de Zelst".
Ruitverhouding breedte : hoogte = 1 : 1,4.

Afbeelding 6.
Boerderij " 't Elshof" op de Kranenburg.
Ruitverhouding breedte : hoogte = 1 : 1,4.
Hartjes in de luiken.

Afbeelding 7.
Pand Architectenburea Vaags, 't Hoge.
Luiken over de volle hoogte van de ramen.

Afbeelding 8.
Boerderij "Knippenberg", Delden. Halve
maantjes in de luiken.

niet vast te stellen uit welke periode de oorspronkelijke vorm stamt. Beide typen passen echter in ons landschap.

Dat is minder het geval met de modieuze raamvormen, die vooral in de vorige eeuw zijn aangebracht en soortgelijk zijn aan de indelingen van nieuwbouwwramen in de dorpsbebouwing. Bij verbouwingen wordt gelukkig in veel gevallen teruggegrepen op de oudere vormen. En zo houdt dan het mooie buitengebied van Vorden de fraaie aankleding die daarbij past.

Vensters (= luiken)

In de Middeleeuwen werden zogenaamde kruiskozijnen toegepast bestaande uit een rechthoekig natuurstenen raamwerk met in het midden een tussenstijl en een tussendorpel. Dit model is nog te zien in de zuidgevel van kasteel Vorden (zie afbeelding 1). Oorspronkelijk werden in de bovenste openingen glas-in-lood ruitjes geplaatst, terwijl onder alleen luiken werden aangebracht.

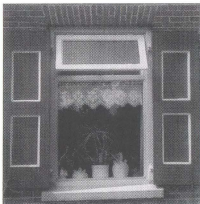
In latere tijden werden ook de onderste openingen van ramen voorzien en dat is in veel oudere gebouwen nog het geval. Het natuursteen werd dan vaak vervangen door hout. Het bleef dan meestal zo dat de luiken alleen voor de onderste ramen werden aangebracht. Dat was soms ook het geval toen andere raamconstructies, zoals schuif- of draairamen in gebruik kwamen (zie afbeeldingen 3 en 4).

Het kwam echter ook voor dat luiken werden aangebracht die in gesloten toestand de gehele raamopeningen bedekten. Behalve inbraakbeveiliging zijn luiken ook een goede warmteisolatie en ze werden vooral daarom vroeger veel toegepast. Zie afbeeldingen 5, 6 en 7. Als sluiting kon een platte ijzeren staaf gebruikt worden; aan de bovenzijde draaibaar in een vast oog. De staaf werd dan schuin over beide luiken getrokken en door middel van een pen door het kozijn en een spie (wigvormig ijzertje) aan de binnenkant gesloten.

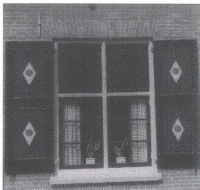
De grote luiken hebben nog al eens een kleine opening bovenin, in de vorm van een hartje, een maantje, of zoiets (zie afbeeldingen 6 en 8). Er is wel eens beweerd dat dit bij pachtboerderijen verplicht was; dan kon de heer zien of de pachters wel op tijd naar bed gingen, zodat ze 's morgens fris en uitgeslapen op het werk konden verschijnen. De 'halve' onderluiken zouden hetzelfde doel hebben. Een mooi verhaal, maar wellicht niet erg geloofwaardig.

Op de luiken zijn aan de buitenkant soms tekens, kleuren of wapens aangebracht, waaruit de eigendom van het gebouw kan worden afgelezen.

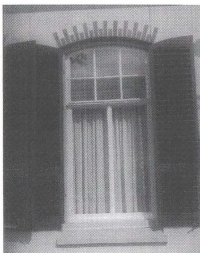
In Vorden is dat bijvoorbeeld het geval bij Kasteel Vorden, waar het wapen van de van Vordens, de oorspronkelijke kasteelbewoners, te zien is. De bezittingen van de Wiersse zijn herkenbaar aan de kleur van de luiken (een speciale kleur groen), met een wit biesje. De Stichting Het Gelders Landschap heeft gekozen voor een geel 'wybertje', waarin de gelderse roos te zien is (zie de afbeeldingen 1, 9 en 10).

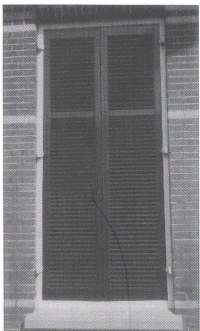
*Afbeelding 9.
Woning aan de Schoneveldsdijk; de luiken in
de kleuren van 't landgoed "de Wiersse".*

*Afbeelding 10.
Boerderij in 't landgoed "Kiefskamp";
de luiken in de kleuren van 't Geldersch
Landschap.*

*Afbeelding 11.
Woonhuis naast de Bibliotheek; raam met
zonneluiken.*

*Afbeelding 12.
Zonneluiken aan het pand "Boerstoel",
Dorpsstraat 7/9.*

Zonneluiken werden meer in de dorpsbebouwing toegepast. Ze stammen van oorsprong uit een latere tijd en bestaan uit een raamwerk waarin schuine latten zijn geplaatst. Ze worden ook wel jaloezieën of stores genoemd. Voorbeelden in Vorden zijn o.a. het pand naast de bibliotheek en de winkel van schildersbedrijf Boerstool, aan de Dorpsstraat en de westzijde van kasteel Vorden (zie afbeeldingen 11 en 12).

In het voorestaande is getracht wat te vertellen over ramen en luiken (vensters) aan boerderijen in onze omgeving. Vooral de datering is problematisch, omdat de 'mode' van invloed is geweest en nogal eens naderhand op oude vormen is teruggegrepen. Voor aanvullingen en verbeteringen houd ik me dan ook graag aanbevolen.

Geraadpleegde literatuur

Janse, H., 1977, Vensters, 2e herziene druk, Schiedam, Interboek International.

ODE AAN VORDEN

Sara Jolanthe Keg

Mijn moeder, Sara Keg-Thate, geboren in 1902 op Den Bramel, in Vorden, schreef als kind gedichtjes die vanaf 1911 opgetekend zijn in haar gedichtenalbum. Haar liefde voor het dorp Vorden en haar bezorgdheid dat de stilte en de natuur verstoord zouden worden door de mensen uit de grote steden, komt tot uiting in bijgaand gedichtje uit 1916 dat ik letterlijk uit haar album heb overgenomen.

AAN VORDEN

*Overal in Nederland,
Spreekt men van het dorpje Vorden,
Dat, voorheen zo kalm en stil,
Een drukke plaats nu is geworden!*

*Van alle kanten stroomen toe,
De mensen uit de steden,
Die allen, tuk op 't buiten zijn,
Hier hun verlot besteden.*

*Van stilte is geen sprake meer,
Dat was in vroeger tijd,
De menschen gaan nu af en aan,
Met drukke vrolijkheid.*

*Zij brengen auto's met zich mee,
En is het weer wat droog,
Men ziet geen hand voor oogen meer,
Het stof vliegt huizenhoog!!*

*En is men weer teruggekeerd,
Naar d'eigen groote stad
dan denkt men altijd nog met vreugd
hoe heerlijk men 't hier had.*

*Dus Vorden, houdt Uw naam maar hoog!
Blijf in de toekomst lang na dezen,
't Geliefkoosd dorpje in Gelderland
Waar men zo graag mag wezen!*

Vorden, 22 Augustus 1916. (Sara Thate, 14 jaar)

De Zutphenseweg, waarschijnlijk ergens ter hoogte van waar vroeger bakkerij Hoomenborg was. De tramrails liggen er nog!

Het tweede plaatje zal omstreeks dezelfde tijd en waarschijnlijk ergens in "Het Grootte Veld" of in de omgeving van "Den Bramel" zijn geschoten.

NOGMAALS, DE LEDERFABRIEK OP DE NIEUWSTAD TE VORDEN

H.G. Wullink

Omdat het mij vergund was zo'n vijftig jaar met schoenen en het daarbij behorende leer bezig te zijn, heb ik het artikel van W. Albers, met naschrift van C. Bosch, in de Kronyck van maart 1999, met meer dan gemiddelde belangstelling gelezen.

Tijdens mijn werk had ik nogal eens te maken met deze lokale leerindustrie en kwam ik dhr. B. Albers regelmatig tegen. Voor het eerst in de laatste oorlogsjaar 1944/1945, toen er voor schoenreparatie nergens leer meer te koop was, bracht Albers de looier uitkomst. Daar looide men nog runderhuiden volgens het chroomprocedé. Normaal is dat leer alleen geschikt om als bovenleer aan schoenen dienst te doen, of bijvoorbeeld voor drijfriemen gebruikt te worden.

Maar, van de nood werd een deugd gemaakt en de dikste delen van de huid werden tot zoolleer verwerkt. Daartoe haalden we de natte vellen, die net uit de looivaten kwamen, bij looierij Albers en spijkerden ze thuis op zolder (goed uitgerekt). Na één tot twee maanden, afhankelijk van de weersomstandigheden, waren de huiden zodanig droog dat ze als zoolleer verwerkt konden worden.

Lijm was er niet en spijkeren of met houten pennen bevestigen, voldeed niet zo goed. Daarom werd dit soort leer meestal met een pekdraad aan de schoen bevestigd. Dit chroomleer is zeer slijtvast. Dat het toch niet meer als zoolmateriaal gebruikt wordt, komt omdat het bij nat weer op een stenen ondergrond spekglad wordt en dus gevaarlijk is.

Direct na de oorlog heb ik heel wat vellen splitleer, afkomstig van de vleeszijde van een huid, bij de looier gehaald. Daar heb ik honderden paren klompsokken van vervaardigd. Splitleer is aan beide zijden ruw en heeft een grijsachtig groene kleur, dus mooi waren ze niet, maar wel oersterk.

Maar deze korte bijdrage was eigenlijk niet bedoeld om bovenstaande herinneringen met u te delen, maar meer omdat ik enkele namen miste in bovengenoemd artikel. Dat is, te eerste, de naam Vogtlander. Ik leefde namelijk in de veronderstelling dat de heer Vogtlander, als mede-directeur, vooral op technisch gebied een belangrijke bijdrage had geleverd aan het goed functioneren van de looierij.

Omdat in genoemd artikel ook is ingegaan op familieverbanden van het geslacht Albers, wil ik hier, ten slotte, ook graag nog de naam H.G. Albers noemen. Hij was een neef van dhr. B. Albers van de looierij. Als schoenwinkelier-schoenmaker stond hij in Vorden bekend als een eerste klas vakman. Hij heeft er duizen-

den paren schoenen verkocht en even zoveel gerepareerd. En, een goed passende schoen naar maat maken, daar draaide hij zijn hand ook niet voor om.

Dit waren nog een paar notities betreffende de leerlooierij en enkele persoonlijke herinneringen als schoenmaker, die ik belangrijk genoeg achtte om door middel van dit artikel bewaard te blijven.

NOGMAALS, VILLA SARA

Carlo Bosch

Naar aanleiding van mijn artikel over den Bramel in De Vordensche Kronyck van april 2000, heb ik van mw. Sara Jolanthe Keg, kleindochter van de heer W.J. Thate, nog de volgende aanvullende gegevens verkregen betreffende haar grootvader.

Zij schreef mij het volgende:

Naar aanleiding van uw vragen per telefoon heb ik de volgende gegevens kunnen achterhalen:

Mijn grootvader heeft zijn werk in Vorden zakelijk aangepakt. Hij kocht hout op voor de mijn van zijn vader en kreeg daar kolen voor terug. Op het spoorweg emplacement te Vorden had hij zijn eigen terrein voor de verlading. De kolen gingen voor een groot deel naar de spoorwegen. Hij moest voor de energie zorgen. In het laatste huysje bij den Bramel kwam de stoommachine die stroom opwekte voor 120 batterijen, opgesteld in de batterijenkamer. De machines leverden energie voor de maalderij, de houtzagerij, de dorsmachines en uiteraard voor den Bramel, met 120 volt spanning. En wilde iemand uit Zutphen zijn accu gevuld hebben dan ging hij naar den Bramel: het laadstation voor accu's destijds! In de oorlog '14-'18 was de kolentoevoer slecht en kreeg men een zuiggas-installatie op anthraciet uit Nederlandse mijnen.

Mijn grootvader was op zijn 20e jaar afgestudeerd in land-, bosbouw en veeteelt. Tijdens zijn studie heeft hij zich erg veel aangetrokken van het leed van de mijn-paarden in de mijn van zijn vader te Meiderich. Hij zorgde ervoor dat ze regelmatig boven kwamen om in het licht te grazen. Zodra hij op den Bramel woonde heeft hij zich laten naturaliseren en heeft als goed Nederlander geleefd!

DE BIBLIOTHEEK IN VIERAKKER/WICHMOND

D. Borgman

Toen ik na het kopen van een aantal boeken uit de opgeheven bibliotheek van Wichmond/Vierakker naar huis reed, moest ik denken aan het boek *Hoe God verdween* uit Jorwerd, van Geert Mak. Niet dat het met de goddelijke vertegenwoordiging in Wichmond/Vierakker niet goed zit, want met een 'twee-derde' dominee, een 'halve' pastoor en een frater zit dat wel snor. Nee, ik moest denken aan de bijna geheel verdwenen middenstand en klein-ambachtelijke bedrijven. Op een paar horeca-gelegenheden, een supermarkt annex bakkerij, een paar garagebedrijven, waarvan een annex fietsenmaker, een landbouwmechanisatiebedrijf en een bakker-kruidenier in het buitengebied na, is alles verdwenen.

In mijn jonge jaren hadden we een aantal klompenmakers, schoenmakers, kleermakers, naaisters, smeden, garen- en bandwinkeltjes, fietsenmakers, een kapper, een postkantoor, vele bakkers en kruideniers, enz., enz. Ook hadden we drie scholen. De openbare lagere school in Vierakker is in de jaren vijftig al opgeheven. Daar was ook een aantal jaren een naaischool in gevestigd. Door een zeer verstandige, maar niet geheel pijnloze fusie tussen de christelijke school in Wichmond en de Rooms-Katholieke school in Vierakker, hebben we nu nog een goedlopende interconfessionele school in Wichmond. Een voorbeeld voor de noodlijdende kerken?

Het verdwijnen van de bibliotheek is meer een cultureel verlies. Goed, er komt een bibliotheekbus een uurtje in de week en men kan naar het dorp Vorden om boeken te halen, maar voor de kerkdorpen is het een gemis. Mijn eerste boeken heb ik geleend van de schoolbibliotheek in Wichmond. Een ieder die leest, weet dat je dat enorm kan verrijken en veel kennis kan bijbrengen.

Mijn eerste kennismaking met wat nu de openbare bibliotheek van Wichmond-Vierakker was, was op de christelijke jongemannen-vereniging Emanuel te Wichmond. Als je van de lagere school kwam, ging je, behorende tot het hervormde volksdeel, naar de christelijke knapenvereniging Samuel. De meisjes hadden een grote en een kleine meisjesvereniging, luisterend naar de illustere namen Wees een Zegen en Van knop tot bloem. Onze katholieke broeders en zusters hadden hun eigen verenigingen-dat was in die dagen nog strikt gescheiden. Dit is ook bijna allemaal verdwenen.

Daarnaast had je voor de plattelandsjeugd de bonden van oud-leerlingen van het land- en tuinbouwonderwijs en het landbouwhuishoudonderwijs: B.O.G. en B.O.L.H., later gefuseerd tot wat nu heet Jong Gelre.

De katholieken hadden hun Jonge Boeren- en Boerinnen-bonden, thans ook opgegaan in Jong Gelre. De afdelingen van Jong Gelre leiden nog een florissant bestaan.

Terugkomend op de bibliotheek: wanneer op vrijdagavond de jongemannenvereniging samenkwam, was er in de pauze gelegenheid om boeken te lenen en te ruilen. De bibliothecaris – we hadden een eerste en een tweede – ontsloot dan als een schatbewaarder de kast met boeken. Voor een deel van de leden was hij dat ook, want boeken zijn een kostbaar bezit; denk maar aan de bibliotheken uit de oudheid en de beschreven en gebakken kleitabletten uit nog oudere, verre tijden, voor onze jaartelling. Vroeger was het bezit van boeken voorbehouden aan de geestelijken en de adel.

Toen de jongemannenvereniging ter ziele ging, werd de bibliotheek in stand gehouden door een aantal vrijwilligers. Zonder iemand te kort te willen doen, wil ik een naam noemen die enorm veel voor de bibliotheek heeft gedaan. Dat is Wim Olthof, wonende aan de Beeklaan in Wichmond, beter bekend als Wim Olthof van Touwerij. De bibliotheek was 's zondagsmorgens open na de kerkdienst en voor iedereen toegankelijk. Later zijn ze samen gegaan met de katholieken en een onderdeel geworden van de bibliotheek in Vorden. Ze is toen ook verhuisd naar een eigen ruimte in het St. Ludgerus-gebouw. Voorheen was ze ondergebracht in Withmundi.

Ze heeft vele jaren, gedreven door vrijwilligers, voor velen in de kerkdorpen gezorgd voor veel leesplezier. Vooral voor de ouderen en de jeugd was de bibliotheek een kostbaar iets. Door bezuiniging op subsidies van de gemeente bleek handhaving niet mogelijk

Hierdoor is anno 1 juli 2000 dit stukje cultureel erfgoed uit onze kerkdorpen verdwenen en waarschijnlijk voorgoed historie geworden.

DE HACKFORTSCHE KORENWINDMOLEN

Harmjan Warringa

Het dorp Vorden staat bekend als het Achtkastelendorp en sinds de gemeentelijke herindeling zelfs als 'Negenkastelendorp', maar het zou zich met recht ook een Molendorp mogen noemen. Vier molens zijn er nog in Vorden: de watermolen bij het kasteel Hackfort, de windmolen in het buurtschap Linde, de molen De Hoop, van de fam. Kluvers en de Hackfortsche windmolen. Dat zijn de molens die er nu nog zijn. Maar de historie van de Vordense molens gaat honderden jaren terug en is stevig verankerd in de geschiedenis van de kastelen in Vorden. Zo staat voorin het Hollandse Molenboek een tekening van een Stendermolen (standerd, standaard) die al in een acte van 2 januari 1387 is vermeld: *Dat Hues tho Vorden, de Molen, dat Molenblich, de cothers-garden, ende Rike-landerborch mid allen eren thobehoringhe, tho Zutphenschen rechte.*

Na het overlijden van Jacob van Hackfort kwam het *Huys te Vorden met synen toebehoren, de watermole myt der aly-mole ind' wyndmole* toe aan Hendrik van Hackfort. Een tekening uit 1794 toont weer een standaardmolen bij kasteel Vorden. Deze molen is later overgeplaatst naar de Molenweg en is rond 1930 afgebroken. De olie-molen is ook begin 18de de eeuw verdwenen, evenals de watermolen bij het kasteel Vorden, waarvan de fundamenten nog zichtbaar zijn in de Vordense Beek, aan de kant van de Schuttestraat. Het landgoed Hackfort kwam toe aan Berend. Bij het kasteel stond een waterkorenmolen. Deze wordt

De Hackfortsche molen begin jaren '20 (?)

reeds in 1775 genoemd in de pachtacte van Johannes Weevers, die voor f 305,- per jaar, *De waaterkoornmolen voor den huize Hackfort gesitueerd*, pachtte.

De Hackfortsche windmolen

De Hackfortsche windmolen, een wind-korenmolen, is gebouwd in 1851 en hoorde ook bij het landgoed Hackfort.

De eerste eigenaar was, in 1851, Baron van Westerholt van Hackfort en de molen bleef generaties lang in het bezit van deze familie, totdat de laatste baron, Arent van Hackfort, kwam te overlijden.

Bloei en verval en wederom bloei van de Hackfortsche molen

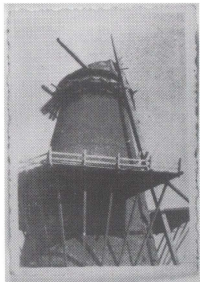
Al vanaf 1905 werd de molen gedraaid door Molenaar Gerritsen.

Aan het begin van de dertiger jaren raakte de molen van Hackfort steeds meer in verval. Mw. Wansink (Doetinchem), dochter van de molenaar, herinnert zich hoe de omloop van de molen (waarop gekruid moest worden) met een geweldig gekraak naar beneden kwam. Maar toen had molenaar Gerritsen al een eigen maalderij (1925), vlakbij de molen, die aangedreven werd door een (Deutz) dieselmotor. De maalderij stond vlak naast de boerderij die bij de molen hoorde, aan Het Hoge. Later is de maalderij verbouwd tot woonhuis.

Toen de oorlog uitbrak, ontstond er een gebrek aan brandstof en werd door de baron het initiatief genomen om de windmolen weer in ere te herstellen. Zo kreeg de molen een nieuw leven en draaide ook daadwerkelijk nog vele jaren. Als echte molenaar maalde de molenaar bij voorkeur met de windmolen. Als er tenminste wind was....!

Na de oorlog kwam er een enorme schaalvergroting tot stand in de agrarische sector. De molens verloren als eerste hun functie. De graanhandel werd overgenomen door grote particuliere bedrijven en coöperaties. En die coöperaties gingen op hun beurt weer een eindeloos proces van fusies aan. Eerst de coöperaties in een dorp, vervolgens de coöperaties uit de verschillende dorpen samen en daarna de coöperaties uit een hele streek.

Er ontstonden enorme bedrijven, aan vaarwater gelegen, met een geweldige opslag- en transportcapaciteit en mechanische maalcapaciteit.

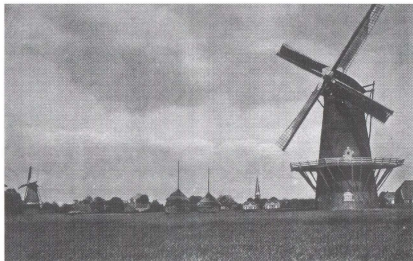

De molen in verval, aan het begin van de jaren '30.

Ook de Hackfortsche molen hoefde niet meer te malen voor de landbouwers in Hackfort. In 1960 werd de molen overgedaan aan de gemeente Vorden en kwam er een einde aan de 'molenaarsdynastie' van de fam. Gerritsen. In 1999 heeft de gemeente de molen overgedragen aan de Stichting Vordense Molens. De molen wordt nu gedraaid door molenaar Henk Louw.

Literatuur:

Dorsten, van H., 1972. Langs Achterhoekse Molens, Boekhandel van Someren.
Anon., 1982. Het Gelders Molenboek, De Walburgpers.

De Hackfortsche molen omstreeks 1900.

Technische informatie over de Hackfortsche windkorenmolen

Type	Stellingmolen	
Ligging	Het Hoge 66, in Vorden	
Bouwjaar	1851	
Eigenaar	Stichting Vordense Molens	
Molenaar	Dhr. H.Louw, Mulderskamp 23, Vorden	
Romp	Ronde stenen molen	
Stelling	Hout, met schoren	
Kap	Hout, met riet gedekt	
Wiekenkruis	IJzeren roeden, fabrikaat Groot Wesseldijk Binnen- en buitenroede met stroomlijnneuzen, Binnenroede met 'Ten Have remkleppen'.	
Vlucht	23 meter	
Staart	Hout; met kruilier	
As	Gietijzer; lengte 5 m.	
Vang	Vlaamse vang met vangstok	
Begane grond	Hoog: 3,40 m.; diameter: 7,20/9,05 m.	
Eerste verdieping	Hoog: 3,20 m.; maalzolder; Conisch drijfwerk met verticale as en rondsel, grijpend spoorwiel voor hulpkracht.	
Tweede verdieping	Hoog: 8,20 m.; steenzolder tevens stellingzolder; Hoogte hart kammen spoorwiel: 3,25 m.; 1 koppel 16der en 1 koppel 17der kunststenen sleepluierwerk; steenkraan	
Derde verdieping	Kapzolder. Hoogte bovenkant kruiring: 1,90m. Diameter kuip: 5,20 m. Kruierwerk met neuten	
Ashoogte	3,25 m.	
Overbrengingen	Aantal kammen aswiel: 63	
	Aantal kammen bonkelaar: 35	steek 11,8 cm
	Aantal kammen spoorwiel: 97	
	Aantal staven rondsels: 27	steek 9,7 cm
	Verhouding: 1:6,4	

Mocht u donateur willen worden van de Stichting Vrienden van de Vordense Molens, dan kunt u zich opgeven bij dhr. Warringa, De Horsterkamp 3, 7251 AZ Vorden (red.).

HET VERZAMELBELEID VAN DE VERENIGING OUD VORDEN

Omdat de vereniging *Oud Vorden* regelmatig allerlei stukken en voorwerpen aangeboden krijgt en de vereniging onmogelijk alles in eigen beheer kan bewaren, is er een verzamelbeleid opgesteld.

De vereniging *Oud Vorden* verzamelt in principe alles wat van historisch belang is voor Vorden. De vereniging behoudt zich daarbij het recht voor om sommige stukken niet in haar collectie op te nemen. Dergelijke stukken zullen aan schenker worden geretourneerd.

Alle stukken die wel worden opgenomen in de collectie van de oudheidkundige vereniging zullen op een historisch verantwoorde wijze worden beschreven en bewaard.

Hieronder volgt een opsomming wat door de vereniging bewaard wordt. Mocht er twijfel bestaan over eventueel aangeboden stukken, dan kunt U altijd contact opnemen met de commissie archief van de oudheidkundige vereniging.

Fotomateriaal:

- alle foto's die van historisch belang zijn voor Vorden.
- alle foto's met daarop afgebeelde personen die van historisch belang zijn voor Vorden.

Ansichtkaarten:

- alle ansichtkaarten met een afbeelding van Vorden, of het buitengebied van Vorden worden bewaard.
- ook zogenaamde *fotokaarten* en kaarten met een lithografische voorstelling worden bewaard (specifieke informatie over deze kaarten kan men verkrijgen bij bovengenoemde commissie)
- alle ansichtkaarten uitgegeven door een Vordense uitgever worden bewaard.

Boeken:

- alle boeken die van historisch belang zijn voor Vorden worden bewaard.
- alle boeken met daarin een hoofdstuk wat van historisch belang is voor Vorden worden bewaard.
- alle boeken die over de kastelen van Vorden, of hun bezitters gaan worden bewaard.
- alle boeken met daarin een hoofdstuk wat over de kastelen van Vorden of hun bezitters gaat worden bewaard.
- alle boeken die geschreven zijn door Vordense schrijvers worden bewaard.

Tijdschriften en Periodieken

- alle tijdschriften en periodieken met hierin een hoofdstuk dat van historisch belang is voor Vorden, worden bewaard.
Uitgezonderd zijn tijdschriften en periodieken die door andere oudheidkundige verenigingen worden uitgegeven. Hiervan ontvangt de vereniging ieder jaar een index, zodat wij op de hoogte blijven van deze uitgaves.

Kranten en Krantenknipsels

- de vereniging heeft besloten om verschillende redenen voorlopig geen kranten en krantenknipsels te verzamelen (ook wordt hieronder verstaan weekblad Contact).
Een van de redenen waarom er geen kranten bewaard worden is, dat de meeste uitgevers van kranten zelf ook een archief hebben, en wij deze kunnen raadplegen.

Kleding en Kostuums

- de vereniging heeft wegens plaatsgebrek besloten om geen kleding en kostuums, of delen daarvan te bewaren.

Gebruiksvoorwerpen van historisch belang

- de vereniging heeft wegens plaatsgebrek besloten om geen historische gebruiksvoorwerpen te bewaren.

Schilderijen:

- schilderijen met daarop een afbeelding van Vorden worden bewaard.
- schilderijen geschilderd door een Vordense schilder worden bewaard.

Overige stukken en voorwerpen

- voor de overige stukken en voorwerpen welke men aan de vereniging wil doen toekomen, op welke wijze dan ook, kan men het beste contact opnemen met de commissie *Archief*, van de oudheidkundige vereniging Oud Vorden.